

Bilag IV

Den administrative situation på bygningsbevaringsområdet i Norge, Sverige og Finland

Antallet af bevaringsværdige bygninger er i hvert fald relativt, men nok også absolut, større i Danmark end i de øvrige nordiske lande, når man lægger lovforslagets bevaringskriterier til grund. Det skyldes i første række forskellig byggeskik: Træarkitekturen på den skandinaviske halvø og i Finland er ikke så bestandig – navnlig ikke i byer – som den danske tegl- og bindingsværksarkitektur. Men det skyldes nok også, at bevaringsbestræbelserne hidtil har givet sig kraftigere og tidligere udslag i Danmark.

I det følgende gennemgås for hvert enkelt lands vedkommende i grove træk den administrative opbygning, bevaringslovgivningens karakter og rækkevidde og personaleresourcerne, der står til rådighed til bygningsbevaringsopgaver.

Norge

Den administrative opbygning

Ressortmæssigt er bygningsbevaring i Norge – som i Danmark – henført til Miljøvern-departementet, der tillige har ansvaret for bl. a. forurening, naturfredning, fortidsminder og fysisk planlægning.

I struktur adskiller det norske Miljøvern-departement sig imidlertid fra det danske miljøministerium. Hvor man i Danmark arbejder med en vidtgående delegation af beføjelser til styrelser, bl. a. til fredningsstyrelsen, har man i Norge valgt at bevare langt de fleste administrative beføjelser – også på bygningsbevaringsområdet – i departementet.

Enkelte organer af den traditionelle direktoratstype beskæftiger sig navnlig med problemer af teknisk karakter, bl. a. *Riksantikvaren*. Riksantikvaren er ansvarlig for den tekniske forberedelse af bygningsfrednings- og bevaringssager. Endvidere vurderer riksantikvaren istandsættelses- og restaurerings- og vedrørende fredede bygninger

og administrerer de dertil knyttede tilskudsordninger.

Riksantikvaren har – ligesom fredningsstyrelsen – tilsvarende opgaver for så vidt angår jordfaste fortidsminder, men herudover beskæftiger embedet sig med statskirkebygninger. Der er endelig til embedet knyttet en konserveringsanstalt.

Den norske riksantikvar har ingen beføjelser på museumsområdet. Han har således stort set kun navnet tilfælles med den danske rigsantikvar, hvis væsentligste opgaver ligger på museumsområdet, først og fremmest som direktør for Nationalmuseet.

Bygningsbevaringslovgivningens karakter og rækkevidde

En ny norsk lov om værn af kulturminder træder i kraft den 1. januar 1979. I denne lov er samlet bestemmelserne i de hidtil gældende love om fortidsminder og bygningsfredning. På bygningsfredningsområdet indeholder loven bestemmelser, der i vidt omfang svarer til det foreliggende forslag.

Den endnu gældende ældre bygningsfredningslov er ligeledes ikke væsentlig forskellig fra den nugældende danske i sin karakter. Man opererer i Norge dog også efter gældende lov kun med én fredningsklasse.

Der er fredet 2.000 bygninger i Norge efter gældende lov, der nok stort set har været administreret efter kriterier med hensyn til bebyggelsens kvalitet, der svarer til dansk praksis.

Den norske planlægningslovgivning giver som den danske mulighed for, at kommunerne kan gennemføre planlægning med bevarende sigte. Riksantikvarens opgaver i denne forbindelse svarer til fredningsstyrelsens i Danmark. Antallet af bygninger, der er belagt med bevarende lokalplanbestemmelser, er dog endnu væsentligt mindre end det tilsvarende danske tal.